

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mile stvari, a nosio je svu pokvaru.“ Narodna poslovica.

Uredništvo: Uredništvo i uprava nalazi se u Puli, Kraljevićeva ulica 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

predbroju, oglas itd. se naplatom ili polotomnom pošt. stanicom u Beču na administraciju lista u Puli.

Kad naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne prima, zaka to javi odpravnitvo u ovisnom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana naplaćuje „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 317/849. Telefon tiskare broj 38.

Izlasl svakog četvrtka o podno.

Netiskani dopisi se ne vraćaju a nepodpisani ne tiskaju, a neizvršeni ne primaju.

Pretpлата sa poštarinom stoji 10 K u obće, a godišno 8 K za soljako, a godišno 11 K u obće, odn. K 250 na pol godišno.

Izvan carovine viša poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h, sastoji 20 h, koji u Puli, toll izvan isto.

Uredništvo i uprava nalazi se u Puli, Kraljevićeva ulica 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Sud židovsko-framasuskog lista o biskupa Dru. Naglu.

Kad se jednom pred neko 2 godine jedna kmeška deputacija, koja je bila došla k biskupu Dr. Naglu u nekom povjerljivom poslu, od potonjeg oporastala, zamoli jedan član te deputacije biskupa, da nebi priobčio redakciji tršćanskog čitavskog lista „Il Piccolo“ njihov posjet i sadržaj odnosno pogovora. Biskup Nagl zapita ga začudjen: zar, vi mislite, da sam ja dopisnik „Piccolov“? „Pađni pošto“, odgovori mu karst, „nu mi znamo, da je „Piccolo“ o svemonom, što se u kuriji događa, uvijek dobro informiran, pa bi željeli, da se „Piccolu“, ne javi naš posjet.“ Biskup na to odvrati našem čovjeku, da on ne može odgovarati za ono, što njegova okolina piše u „Piccolo“, nu da će na svaki način nastojati, da hitko od njegove okoline, ne dozna ništa o tome posjetu.

Taj značajni događaj dospo nam je na znanje, kad pročitamo članak „La profezia di Mons. Nagl“, bio ga je Jovin „Il Piccolo“ u svojem broju od 26. decembra 1909. Članak je pisan očevitno od osobe, koja je vrlo dobro upućena u biskupsko poslovanje na crkvenom a osobito na političkom polju. Taj pisac u savezu sa tada predstojavim imenovanjem biskupa Nagla koadjutorom nadbiskupa u Beču mons. Grusche sa pravom nasljedstva, opisuje u glavnim crtama djelovanje rečenog biskupa osobito oko odstranjenja

slavenskog jezika iz njegovih crkava i jađkih. Što se je biskup, kad je biskup Nagl nastegnuo malo jače zice, začelo raditi oko njegovog promaknuća. Gornji članak vjerno karakteriše djelovanje biskupovo, radi česa, neka nam bude dozvoljeno, da predočimo našim čitateljima glavne misli toga članka sa par naših opažanja na koncu.

Mons. Nagl — veli „Piccolo“ nije više tršćanski biskup. Ispaniti se ima ono, što se je od prvog početka njegovog biskupovanja smatralo njegovom naravnim karijerom. Bečki prelat (Nagl) preuzeo je stolicu primata u Austriji izu toga, što je bio vođjom austrijskog kolegija u Rimu i biskup tršćansko-koparski. Za sada zadovoljuje se time, što će posvetiti svoje sile kao pomoćnik tjelesno propadajućem nadbiskupu Grusche; osjegurano mu je ali već sada nasljedstvo, a nakon nedaćleke smrti već osamdeset godina starog crkvenog kneza (Grusche) dobiti će i vanjske znakove vlasti. Koja će već sada de facto izvršavati: dobiti će kardinalski klobuk — zadnji cilj njegove nagle karijere.

Taj članak, koji je napisao biskupu mons. Naglu, u čemu kad zaopkatedralu Sv. Justij, moralo bi pratiti očkaze biskupa čestito žalosti, pošto on odlaži bit u trenutku, kad je dao novih dokaza, o tvrdog nakani, da hoće uzeti u istinski značaj domaćih crkava i kad su ga hrvatski sas... denuncirali; zakletim dušmaninom slavenskog bogoslužja. Najznačajnija točka biskupovanja Nagla bilo je strogo čuvanje latinskih predaja u

crkvi. Time, što je znao suzbijati pokušaj izvijanja narodnih kćućesja putem crkvenog razkola u Rimanjih i time, što je pozivom na historičke dokumente i na nesumljive izkaze slavenskih biskupa iz starih vremena poricao glagoljci svako pravo do obstanka u našim crkvama, Nagl je poštivao i zapovjedao, da se postuje rimske naloge te se pri tome nije boćao ni grožnja niti se je dao zavesti obećanjima.

Pređugo i preintimno je živio on vatikanskim životom, a da nebi bio upoznao naproćenjivu idealnu i praktičnu vrijednost, koju imade katolicizam u jednakosti jezika u crkvenom obređu.

Postal amo više od vlade nego li od Vatikana, da obavlja službu nepristrano mirotvornog sudeca u narodnoj borbi, koja se je bila za vrijeme njegovog predćastnika na crkvenom polju još većma poostrića, ostao je vjšan zadaci sa neprocjenjivom strogoću. Svaki biskup, koji je u zadnjih desetljećima vojio biskupiju, morao je u svojoj bilanci zapaziti novi porast slavizma bilo na stetu latinske predaje u svetljim obređima, bilo na korist slavenske agitacije.

Na glas njegovog promaknuća, koje ga

iz Trsta odlaćuje, slavensko će političko svedćenstvo uskiknuti od vesolja i to je dostatno za Talijano, da u nacionalnom pogledu poprate taj događaj sa protivnim ćuvstvom.

Govoreći o narodno-politićkom djelovanju biskupa Nagla „Piccolov“ suradnik iz biskupske kurije nu može da pohvali biskupa. Po mnjenju tog suradnika nastojao je biskup, da ugusi u slavenskom kleru svaku klicu narodna ideja i da organizira klerikalni pokret. Klerikalizam i patriotizam — naravski austrijski — bili su izu latinizma a kadgod i pred njim glavne toćke Naglovo programa u njegovom sročajnom za vanjskim svetlom.

Taj svoj crkveno-politićki program nastojao je Nagl, da provede importiranjem raznih religioznih mućkih i ženskih redova u Istru i Trst. Tako je upoljao Isusovce, hito promjeniti talijanski znaćaj zavoda „Benediktinka“ u Trstu i uveo je razne niže redove, bratovćine itd., osnićvao je nove crkve, župe, koje je izručivao upravi villogloznih redova. Neizravnom putem uplivaio je uvijek većim uspjehom i na uzgoj u školama, davao tajno naputke na školama, da moraju na račun kurije poslovanje učitelja i ravnatelja; osnavao je tzv. „Leonegallische“ i „Piusverein“, koji imadu jedinu zadaću, da taru put patrićaršijskom klerikalizmu.

U politićkom je u Istri bacio je bio temelje klerikalnoj struji, koja je imala za nasljedicu da je talijanska klerikalna stranka poslala u Beć svog zastupnika (spadaro) a njegov sam bio je — uvijek „Il Piccolo“ — monogam sastavljen iz

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

Na sastanku pouzdanika hrvatsko-slavenske stranke u Istri održavanom u Puli dne 6. maria 1907. govorilo se je takodjer o slavenskom bogoslužnom jeziku, odnosno ob odluci zbora za sve obrede od 19. decembra 1906. i stvorilo ovaj zaključak:

„Pouzdanici politićkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri, zakupljeni na sastanku dne 6. maria 1907. u Puli smatraju naredbu od 19. decembra 1906. kongregacije svetih obreda uverdom hrvatskoga naroda, li povriedom njegovih narovćkih i vjerskih prava, te prema tomu upozoruju nadležne ćimbenike na pogubne u svakom a najpaće u vjerskom obzru posljedice, koje će bezdvojbeno iz provedbe iste naredbe nastati.“

Tom prigodom izrazio se takodjer želju, da bi se objelodanilo po mogućnosti sve ono što se je poduzelo u posljednjih godinah u obranu slavenskoga bogoslužja sa strane Hrvata i Slovenca Istre, i kakve se je možda odgovore dobivalo.

Mi kanimo toj želji odgovoriti, te ćemo malo po malo donasati u „Našoj Slogi“ ono što nam je, u tom obziru poznato, a onda sve ćkupa izdati u jednoj knjizici. Potimljemo u ime Božje.

Početak proganjanja slavenskoga jezika iz službe Božje u Istri i njegova obrana.

Proganjanja slavenskoga jezika iz službe Božje u Istri u novije vrijeme pada po prilici u doba, u koje je Ivan Baptista Flapp, rođjen Furlan, postao Porečko-Puljskim biskupom. Doista već se, je prije radilo proti slavenskom jeziku u crkvi, kad se je n. pr. oko godine 1870. zabranilo glasovitom profesoru na bogoslovlju u Gorici Koćljanćiću čak i podučavanje u glagoljci. Ali praktićno počeo je, jerati slavenski jezik u crkvama tek Nj. Preuzvišenost biskup Flapp, God. 1885. nastupio je u biskupsku službu. Godino 1887. izdanju biskupi pokrajnje Gorice pastirski list. Povođ mu je iskali izvan Istre, u Kranjskoj. Biskupi su htjeli sa svojim pastirskim listom da se u službu, Božju neuvadja nikakve novotarije nit u jezikovnom obziru. Biskup Flapp i njegovi svedćenici i svjetovnjaci i najlaži liberalnije dlake, pjevali su listu slavu, i izvajali iz njega, da se slavenskoga jezika u crkvah, crkvene pokrajnje Gorice, nuroćito u biskupiji Porečko-Puljskoj u obće nesmilje rabiti. Biskup Flapp je svedćenikom svoje biskupije, pojednicem i skupno, pod protinjom obustavljenja od službe, zabranjivao porabu slavenskoga jezika, kod krsna, kod pričesti, kod pogreba, kod sv. mise, u svem i svadom. Svedćenici pokunjivali su glavu, ako

bijahu naši i rado vršile naloge biskupove Talijani. Javni naši listovi, ako su pogovarali u ime naroda, kojemu se je njegov pravo oduzimalo, bili su od državnih oblastih postojano zapljenjivani.

Nasi zastupnici podneli su interpelaciju proti orobljivanju našega naroda u njegovih svetih pravih. Državna vlast nije na nju odgovorila.

Nasao se je njeki kritićar interpelacije, te je napisao i svoju kritiku u listu „Eco del Littoral“ br. 40. godina 1892. Kritićar, Talijana, vodili su poglavito politićki i stranaćki razlozi.

Odgovorilo mu je sa punim svojim podpisom sadu već žaliboće pokojni Dr. Fran Volarić, kanonik stolnoga kćptola u Krku i narodni zastupnik dne 11. novembra, na dan Svih Svutih 1892. i to talijanski u listom „Eco del Littoral“ br. 186. a hrvatski u „Našoj Slogi.“ Naslov je tomu odgovoru „Slavenski jezik u liturgiji u Istri.“ Odgovor kritićaru na jednu interpelaciju. Odgovor je iz „Naše Sloge“ predćiskan u posebnu knjizicu u Trstu u Tiskarski Dolenc. Otroumni i u pitanju slavenskoga crkvenoga jezika dobro podćovani Dr. Fran Volarić dokazao je plitkost i varavost kritićaru jedne interpelacije, najbrže jednoga predćastnoga biskupije Porećko. Kritićar i njegova kritika najbolje je oznaćena riećmi kojimi je uzorni Dr. Fran Vo-

larić zaključio svoj oćnosni odgovor. Taj glas:

„Posle svega toga neproćinje nam ništa drugo, nego da našomu kritićaru preporučimo dućnu krsćansku ljubav prećin našemu pućanstvu i narodu, i poslovanju onoga velikoga načela pravednosti „Svakomu svoje“, te da se ćesto sjeti onih rieći Sv. Grgura Velikoga (II. noćnica izpovjednika od biskupa drugo ćlenje): „Mudrost ovoga sviotia sastoji u tom, da se spletćivni prikrije sree u riećmi ćućeenje; što je lažno prikazivati kćno istinito, što je istinito prikazivati kao lažno.“

Kritićaru je dakle u svom odgovoru Dr. Volarić opravdao rekao u lice, da je neprjatelj našega naroda, da je spletkar i da je lažac.

Godine 1894. je isti ćlćni Dr. Fran Volarić, tada kanonik i kapitularni vikar biskupije Krćke, dao iskali u katolićkoj hrvatskoj tiskari u Zadru „Jedan popravać (Una ratićica)“ Rimskomu listu „Civilti cattolica“, te u njem talijanskim jezikom podpisav potpuno svoje ime i znaćaj, temeljitio pobio ono što je u rećenom Rimskomu listu njtko, bezimen, napisao proti slavenskoj službi Božjoj u rimo-katolićkih crkvah.

Nasao se je i civilista, i mladih, koji su se oćlodali proti slavenskom bogoslužnomu jeziku. Tako i njeki tuđa pravnik, izskolan

D 48
1910
PULA
BIBLIOTEKA

dvaju imona: Rim i Beč. U erki bio je vjeran sluga Vatikanu i opirao se slavenskom bogoslužju na korist latinizacije, a slavani crkva bio je službenih bečke vlade.

Doba Naglova, nastavljajući "Piccolo" morat će biti poticalom mjerodavnim krugovima, kad mu se bude imovalo nasljednika. Hvalovredna energija, koju je Nagl pokazao u progibanju glagoljice, dokazala je, da su bile samo strašno groznoje Slavena sa razkolom, kad su ovi htjeli ustrajati Rim svaki put, kad je isti htio obuzdati njihovu težnju za slaveniziranjem crkava.

Razkol u Ricmanjima svršio je kako svi znademo sa pobjedom biskupa, kojemu su se povratile pokajane ovice proti malome daru, što im ga je dao vjerski zaklad. I zadnji sastanci sazvani od hrvatskih političara proti zadnjem dekretu biskupa "latinizatora" nemaju nikakvih sljedbenika. Latinizacija crkvi je dakle neslamljivi temeljni kanon crkve, od kojeg ne može crkvi nastati nikakova šteta, jer je postao prepotrebni uvjetom mira i ugleda crkve.

Od gesla: "Rim-Beč" ili bolje rekuć "Beč-Rim", koje je bilo temeljem biskupske palice, njegov nasljednik bi smio pridržati samo "Rim" — ali žalibože Beč imade veći glas u kaptolu nego li Rim, kad se radi o imenovanju biskupa.

Tako i takvim promatranjem popravljuje katolički suradnik čifutskog "Piccola" promaknuće Naglovo. Rekomo katolički dopisnik, jer je nemoguće, da bi osoba izyan kurije a ponajpače, čisto-židovska redakcija, "Piccola" bila tako točno upućena u biskupovo djelovanje. Ta i sam biskup nije se usudio tajiti kod u uvodu spomenutog događaja, da njegova okolina ne daje informacija "Piccolu", već se samo ograničio na obećanje, da neće o onom posjetu nikomu od okoline ništa pripovijedati, i da on nije odgovoran za ono, što piše njegova okolina u razne listove.

A sada neka bude i nema dozvoljeno, da sa par riječi popratimo gotovu činjenicu tj. predstojeći odlazak biskupov u Beč i "Piccolo" slavospjeva. Sama činjenica, što čifutski, skroz i skroz protu-katolički list, kosto je "Piccolo", pjeva takve slavospjeve jednomu katoličkom biskupu, najbolim nam je dokazom, kako je odlazeći biskup radio bar djelomice u smislu programa čifutsko-liberalne stranke tj. onog programa, koji ide za tim, da se u korjenu uništi našu najveću svetinju.

pomoćju hrvatskih občinara, nebi svi kadar svršili nauke i položiti ispite, dugo vremena suradnik lazi-liberalnoga Židovskoga lista. Proti njemu i proti njemim starokatoličkim učenjakom, je Dr. Fran Volarić, u posebnom prilogu "Naše Sloge" br. 80 septembra 1897. pod naslovom "Pitanje o glagoljici", bielodano dokazao pravo i opravdanost slavenskoga bogoslužja u katoličkih crkvah. Zaključio je svoj dotični članak tim, da očekuje pouzdanjem u Boga, da će nam uza sve protivsilne učestvati to bogoslužje u slavu rimo-katoličke crkve. Kolbentice župljana župa Porečko-Puljske biskupije na sv. oca papu.

Neprijatelji hrvatskoga naroda i njegovih svetinja uspjeli su svojim rovaranjem u Rimu u toliko, da je sbor svetih obreda u Rimu dne 6. augusta, 1898. izdao pismo na nadbiskupe i biskupe crkvenih pokrajina Goričke, Zadarske i Zagrebačke. U njem se među ostalim veli, da je porabu staroslavenskoga jezika u liturgiji smatrali kao stvarnu povlasticu, koju imaju stanovite crkve, a ne kao povlasticu osobnu, koja pripada nekim svećenikom. U njem je također rečeno, da se ima smatrali da imaju pravo slavenskoga jezika u liturgiji one crkve, za koje se može dokazati sa epistol i po svjedocih, da je u njih u porabi bar trideset godina natrag. Rečeno je još, da imaju biskupi sastaviti čim prije

koju su nam veliki pape i biskupi dali i potvrđivali i koju su nam naši predjodovi namirali — tj. naš crkveni jezik. Znađe po dobro "Piccolov" suradnik, da duk se bude u našim crkvama pjevalo našim jezikom slavu Bogu-Spasitelju, da dotle neče zamrjeti u našem narodu narodna svjest, da je dakle slavensko bogoslužje lakova svetinja Slavona, na koju su isti no samo ponosni, već koju isti čuvaju i čuvati moraju kao zjenicu oka svoga. To je dobro znao i mons. biskup Nagl, koji je u predvečerje svojeg odlaska učinio korak, na koji se nisu odvazili mnogi drugi ništa manje od njega zaslužniji i postovaniji biskupi, koji su u poznatoj naredbi Svete stolice nazrijevali ne samo povriedu starih narodnih povlastica, već dapače i povod k vjerskom razkolu u našem narodu te u tom smislu u Rimu izvjestili.

Nije dakle istina, da je biskup Nagl samo strogo čuvao latinski obred, on ga je dapače srio i uvesti hlio i ondje, gdje mu nema mjesta, progibanjem slavenskog jezika dapače iz onih naših crkava, gdje se je isti bio od davnih vremena ukorenio.

Ako dakle usporedimo doba biskupovanja biskupa Nagla sa dobom biskupovanja prijašnjih biskupa, onda moramo na žalost sa "Piccolom" priznati, da bilanca poslovanja Naglova pokazuje ovoga velikim latinizatorom slavenskih crkava i neprijateljem slavenskog svećenstva, te sa podpunama slažemo sa "Piccolom" suradnikom, da će slavensko narodno svećenstvo s veseljem pozdraviti njegov odlazak. Pozdravit će ga pako tim većim veseljem ne samo radi slavenskog bogoslužja, već i radi toga, što je nastojao ugušiti u njem u klici ljubav do naroda i domovine. Ta poznato je svima, kako je već u početku svoje službe nastojao odvratiti naše čestite svećenike od naših narodnih prvaka te od njih zahtjeva, da ustroje posebno "kierikalno" punit, premda naši narodni vodje nisu dali niti najmanjeg povoda, da se njihovim vjerskim natelima i pre se je sva naša dojakosnja narodna sloba osnivala kroz i kroz, na temelju takvih kršćanskih načela većinom pod vodstvom naših najboljih narodnih svećenika.

Žalostna je također od "Piccolovog" suradnika iztaknuta istina, da je biskup Nagl bio poslat na stolicu tršćansko-koprakih biskupa, više voljom Beča nego li Vatikanu te da je kao takav slušao više

izkaz svih onih crkava, koje imaju usljed rečenoga pravo na slavensko bogoslužje. Biskup Flapp se je na to požurio, te je već u dicezanskom listu mjeseca septembra 1898. tiskao rečeno pismo zbora svetih obreda u Rimu, i odlučio i proglasio, da u njegovoj biskupiji Porečko-Puljskoj, najmanje crkve u kojoj bi se natrag 80 godina rabio slavenski bogoslužni jezik, te da nijedna neima prava na slavensko bogoslužje.

Saznav za to su župljani 19. terih župa biskupije Porečko-Puljske mjeseca decembra 1898. poslali molbe na svetoga oca papu. Njeki su obsirnije obrazložili svoje pravo njeki kraće.

Odnjka molbenica.

Sadržaj njoj je ovaj: Biskup je proglasio da nijedna crkva naše biskupije neima prava na slavensko bogoslužje. Pri tom se je pozvalo na neko pismo, koje je biskup Peteani dne 24. marta 1857. pisao Goričkom nadbiskupu i na svoje odluke, bolje fermane, koje je on od godine 1888. izdavao na svećenstvo u smislu tobož Tridentskog sabora. Mi proti tomu velimo, da se je slavenski liturjički jezik rabio u crkvah naše biskupije od prastarih vremena pak dotle dok ga nije samovoljno zabranio biskup Flapp. Dokaže za to ima sve od pape Sikata potoga u arhivu sv. zbora, gdje se

zapovjedi sa sjevera nego li od juga i ostao vjeran preuzetoj zadaći, da naime narodnoj borbi u našoj biskupiji bude tobož "mirovni sudcem".

Time sam "Piccolov" suradnik jasno namiguje, kako su njegovo namještenje diktilrali više politički, nego li vjerski razlozi, da je njegovo biskupovanje imalo na sebi skroz i skroz politički pečat i da ga je u njegovoj službi kao vjernog službenika bečke kamarije vodila politička tendencija Beča, od koje je još uvijek odvisao sam Vatikan.

Već kod njegovog imenovanja govorili su "zli jezici, da je Nagl pouzdana osoba bečkih krugova, da je došao amo samo privremeno, da uredi odnose sa biskupiji" i da se pripravi za višu karijeru čim bude kakvo više mjesto prazno. Radi toga vidimo, da se ga je tekom njegovog biskupovanja među nama vrlo naglo i razmjerno mlada dakako, zaslugue rad imenovanju tajnim savjetnikom Njegovog Velikanstva — excelencom!

Sada ga pozvaše u Beč, da pruzme danas sutra mjesto primača katoličke crkve u Austriji.

Biskup Nagl nije nikada uživao ni ljubavi ni simpatija našega naroda. Istom hladnokrvnošću, kojom smo najvili njegovo imenovanje, istom hladnokrvnošću javismo njegov odlazak, očitno uvjereni, da će on i kao knez-nadbiskup u Beču nastaviti svoje započeto djelo tj. posvećeno uništenje slavenskog bogoslužja u našim crkvama.

Dali će mu to djelo uspjati, ovisit će od našeg narodnog svećenstva i od žilavosti i ustrajnosti našeg naroda, komu želimo uz ostalo i to, da mu Bog dađe pravog nadpastira.

Ozbiljna riječ o Kropckovoj obrani Naglova postupka.

Arosto čujemo, da je veleč. g. Kropck viš dana debio titul začasnog kanonika, naslućivat je, da je to dobio za obranu Naglovo postupka u jezitičnom pitanju u našim crkvama. Ali mu tu čast ne za vidjamo ni najmanje, no u ovoj zgodu dobro je, da malo dublje uronimo u obranu veleč. Kropck.

Prije svega je značajno, da je na sastanak u Pazinu došao od svećenstva jedini veleč. Kropck, da brani postupak Naglova. Dakle je sve ostalo svećenstvo bilo na čistu, da nema dokaza haš nika-

nalaze izvještaji također Porečkih biskupa na sv. Stolicu. Tako Porečki biskup Cezar de Noia piše među ostalim god. 1692. da manjka "ilirskih" crkvenih knjiga, misala i brevijara, i da ih valja proviđiti koli za Porečku biskupiju toli za celu Istru i Dalmaciju i ostale pokrajine, koje se služe "ilirskim" jezikom kod službe Božje. Isti biskup opetuje to u svojem izvještaju 6. maja 1696. U biskupskom izvještaju 25. oktobra 1612. veli se: Veliki dio svećenstva na selu misli "ilirskim" jezikom. U izvještaju od 17. aprila 1654. čita se, da svećenici u biskupiji obavljaju službu Božju dielomice latinski dielomice "ilirski." Isto se čita u izvještaju 24. juna 1675. Ivan Patricij, doktor filozofije i teologije, te lektor u zavodu za širenje vjere navadja godiše 1688. mjestu gdje se rabe slavenski misali i brevijari. Među tim mjesti nalaze se ove župe Porečke biskupije: Fantane, Rovinjsko selo, Fuškulin, Mogeč, Zbandaj, Novavas kod Poreča, Frata, Vabrigo, Tar, Sv. Nedejja, Vlanjan, Bačva, Sv. Ivan od Sterno, Montrilj, Sv. Vital, Rakotole, Karojba, Novaki (Motovunski) i Kaldir. Ferdinand Ughello u svojoj knjizi "Italia sacra" godiše 1717. piše da je Porečka biskupija obiljna, da se nalazi što pod Mlačakom što pod Austrijskom vladom, i da se služi velikim dielom "ilirskim jezikom."

stupak, samo g. Kropck, koji može dokazati log postupka, te si je amirao na obranu Naglovo postupka.

Čime brani veleč. Kropck Naglovo postupak, da je išao proglasiti rimski dekret proti uporabi hrvatskog jezika u našim crkvama? Nekom za nas dosada posve modernom naukom; — tako bi zapravo bio veleč. Kropck modernista! Do sada se nalmo učilo i učiti u katoličkoj crkvi, da papa nije nepogrešiv u disciplinarnim stvarima, te se disciplina i mišnja, zato i stoji u kanonskom pravu ono pravilo, da biskup nije dužan proglasiti takova dekreta rimske Stolice, koji bi bio na duševnu štetu vjernika. Dočim je g. Kropck htio, da obrani koll sam rimski dekret, toli njegovo po Naglu proglašenje — nepogrešivost. Zato nije za njega, koji je hvala Bogu svršio teologiju, bio baš častan i isvak onaj zgodni upit gosp. zastupnika Laginjo: jeli nalme papa bio pogrešiv prije, dok je uporabi našega jezika pogodovao ili sada ovaj, koji se je usprotivio. Na to je g. Kropcku bilo nemoguće odgovoriti — jer g. zast. Laginja pozna bolje katoličku nauku u nepogrešivosti nego g. Kropck.

Da se ova anomalija dogodila u kojem drugom slučaju, a ne u pitanju uporabe našeg jezika u crkvi, veleč. Kropck bi bio bez dvojbe pozvan na red za ovakovu svoju isповјest, to bi bio suspendiran, dok ne opozove svojih tvrdnja, a do potrebe i ekskomuniciran. A kad tamo, možda je baš za te zasluge dobio kanoničku čast! Neka razumilo, koji može . . .

Zar ne vidi i čorav, da je Naglovo proglašenje rimskog dekreta usko skopčan s njegovim odlaskom u Beč. Zašto nije dosadi proglasio dekreta? Treba biti proviše budan za ne razumiti te politike, koju zapravo biskup Nagl u tom poslu nije ili kao. Nijemac ili da ugodi Beču, te učvrsti nasljedstvo bečkog kardinalata; a ne treba sada huckati oblasti na postupanje, jer da tobože naš narod i naše svećenstvo hoće da tjera politiku u crkvi. Da: reči ti njemu, da on ne reče tebi.

Nekoji smatraju narod u crkvenim stvarima pukim kllipovima, koje može svatko bacati, kamo hoće. Bogue da nije naroda, ni crkve ne bi bilo, pa ako je narod i dužan na poslušnost, to su pak i poglavari dužni i pred Bogom i pred savješću,

Glede biskupije Puljske, sada sjedinjene s Porečkom, dosta je pogledati u izvještaje biskupa na sv. Stolicu a da se osvjedoči, da se je svuda na ladanju rabio slavenski jezik u službi Božjoj. Gavanto Morali u svojoj knjizi "Thesaurus sacrum Rituum," izdanoj u Rimu 1785. rekao je: U Istri primorskoj obavljao se sv. misa i druga služba Božja "ilirskim" ili slavenskim jezikom, i to po obredu rimskom. Već za pape Benedikta XIV., kako se vidi iz lista 16. augusta 1754. počelo se je uvadjeti pučki jezik u službi Božjoj, i to bilo radi pomanjkanja knjiga u starom jeziku, bilo radi toga jer se svećenici nisu marili ili nisu imali gdje učiti glagoljicu. Kasnije se je sv. misa pjevalo hrvatski, a što je u njoj liho latinski čitalo. Tako i silteca je našao i biskup Flapp u Porečko-Puljskoj biskupiji; i onda tjerao iz crkava među ostalim Rituali Rimski slavenskim jezikom izdan od pape Urbana VIII. godine 1640. i kasnije izdane rituale. Na to on nije imao nikakova prava, jer biskup nemože uzinati što je papa dao. Ono što čini sudac a što na njega nespada, u istinu ne postoji. Odluka biskupova, izdana proti pravu danomu od pape, nojnja vriednosti. Onomu, koj drugim neovlašteno uzima prava, imalo bi se uzeti njegova prava.

(Sliedi.)

njegova prava, privilegije, njemu koristne i spasnosne, koje opravdane žele. Sv. Ciril i Metod su slavenskim narodima podali slavenske obrede u crkvi, da te narode pripoje i pridvrate katoličkoj crkvi. S istih razloga sv. i papa štitili ove naše povlastice protiv raznim napadajima. Sada pak se nekako hoće, da nam se uzimlje, valjda u svrhu, da nas se izazove i stvori raskol, za kojim stanoviti krugovi očito idu. — Drugdje je teško razumjeti ovakvi postupak. Da narod nije branio, do danas ove povlastice svog jezika u crkvi, već bi ju bili pojedini latinizatori uništili. Da nije obzir pred narodom, i u Dalmaciji bi već možda bio ovaj dekret proglašen i naša glagolica pretrpila katastrofu. Nije narod za liturgiju, nego je liturgija za narod. — Lijepo je zamisliti Nagel pripravio svome nasljedniku! — Ta sam jedan papa je rekao: ne treba da budu svi latini, nego treba, da se svi spase. Time je mislio: nek moli svatko, kojim jezikom hoće, samo nek se spasi.

Toliko smo smatrali potrebitim, da još razjasnimo ovu stvar obzirom na nekoje "ozbiljne rieči".

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Muzikalna večer u Čitaonici. U subotu 12. t. mj. priređuje Čitaonica u Puli u svojoj dvorani Glazbeni solne uz sudjelovanje hrvatskog virtuozna na Cello g. Josipa Stane.

Početak u 8 i pol s. na večer. Pristup dozvoljen i nečlanovima. Ulaznica i K po osobi.

Tko cieni glazbu neka ne propusti ove lijepe prilike, da čuje Hrvata umjetnika. Bakalarska večer u Čitaonici. Sinod prigodom bakalarske večeri u Čitaonici sakupljeno je među prisutnima za Družbu oko 700 kruna.

Podružnici Družbe u Puli darovali su 10 kruna Ivančić Ivan i Lucija Giuluzzi slavac svoju ženitbu. Od računa kod Stopara ostalo K 232 i darovane podružnici.

Važno za igrače na bale. C. k. kotarsko poglavarstvo, redarstveni odio, izdalo je ovu naredbu: Na temelju § 7 cesarske naredbe dneva 20/4 1854 D. Z. L. br. 96 naredjuje se sljedeće:

1. U području obćina Pula, Vodnjan i Bal zabranjuje se kuglanje (igra zvana „boče“) poslije 10 sati u večer.

2. Ovu zabranu krše ne samo igrači, nego i oni, koji u javnim lokalima poslije 10 sati u večer dopuštaju igru na „boče“.

3. Prekršitelji ove zabrane kaznit će se po § 11 cesarske naredbe dneva 20 aprila 1854 D. Z. L. br. 96.

4. Ovo objavljenje dobiva krijepost danom 1. februara t. g.

Krčki kotar:

Vrhnik, 4. februara 1910. U nedjelju dne 30. janara t. g. bila je ovdje instalacija novog župnika, popa Frana Volarića-Sučića. I on je naš domorodac kao njegov predšastnik, to se opaža, da će narod biti s njime zadovoljan. Mi mu to od erca želimo kao što i to, da mu uspije izgraditi domaće sitnice i dovede narod u jedno složno kolono spasnosni rad napredka i razvitka starodrevnog našeg mjesta. Tim željama i nadama pozdravljamo novog župnika.

Voloski kotar:

Ustanovljenje „Djačkog pripomoćnog društva“ za Volosko—Opatiju. Otvorenjem nove realne u Voloskom nastala je potreba ustanovljenja „Djačkog pripomoćnog društva“, koje će našoj učećoj se mladeži u svakoj nuždi priskočiti na pomoć. U tu svrhu sastali su se tamošnji naši rodoljubi dne 5. o. m. u dvorani „Zora“ u Opatiji

na dogovor, kako će ustrojiti takovo društvo i koja će mu biti svrha. Dok ovo pišemo nije nam poznat uspjeh tog sastanka, ali smo stalni, da će ta plemenita zamišao naći dostatno moralne i materijalne podpore kod tamošnjih hrvatskih rodoljuba.

Iz Mošćenica pišu nam 6. o. m.: Ovdješnju jednu obitelj zadesila je dne 8. o. m. strašna nesreća. Rođenoga dana u jutro Antonija Dimniak, od 41 godine, seljakinja, udata, rodom iz obćine Mošćenice, sjela je uz starinaku peć, da se malo sagrije. Dan prije osjećala je Dimniak bolove u kukovima, pa je ujedno grijala i krpe nad peći, da ih onda meće na bokove. No nekim nesretnim slučajem zahvatilo je plamen donji dio sukneje Antonijine, a da to ona nije opazila i tek kad je plamen zahvatio jači mah, vidjela je Antonija, da je u pogibelji života. Silno prestrašena stade vriškati i savizati u pomoć, te bježati ko mahinuta, ali plamen se je naglo širio i pržio joj tijelo. Kad su joj ljudi priskoćili u pomoć bilo je već njezino tijelo grozno opečeno. Na mjesto nesreće došli su i obćinski poglavari, te su ju dali prenieti u riečku gradsku bolnicu, kamo je stigla koćijom u 4 sata po podne. Njezino je stanje vanredno teško, te nema nade, da će proživjeti grozno opekline. Antonijin se muž nalazi već 4 godine u Australiji na zaradi. Nesretnica preminula je sljedećeg dana u groznoj mukah. Počivala u miru!

Pazinski kotar:

Umjetnik na čelu g. Stano koncertirao je u nedjelju dne 13. o. m. u „Narodnom Domu“ u Pazinu. Talijani i Talijanasi uvijek se hvale svojom kulturom a osobito umjetnošću, ali još sigurno nisu nikada u srednjoj Istri slušali takva umjetnika. Poznati smo, što k nama dolazi naš čovjek — Hrvat umjetnik, kojim bi se mogao ponositi svaki narod. Sve, što u srednjoj Istri imade ljubavi za krasnu glazbu, neka onoga dana dodje u Pazin, da čuju zvukove, koji će im se duboko usjeti u srcu i dušu. Početak u 8¹/₂ sati u večer. Cijene: sjedalo 1 K, stajanje u dvorani 60 h, galerija 40 h, djaci 20 h.

Porečki kotar:

Javna dražba. U subotu dne 10. februara o. g. obdržavati će se u obćinskoj kući u Novakih (obćina Motovun) javna jeftimba za gradnju pučke škole po planu nacarta i troškovnika c. k. nadzelnika Dežaka. Uzključna cijena iznosi K 15:800, polož 1650 kruna.

Jeftimba će trajati od 3—4 sata po podne. Nacerte, troškovnik i uvjete može se pregledati za službenih sata u obćinskom uradu u Motovunu.

Oprtaljsko društvo za stjednju i zajednicu u Livadama obdržavalo je dne 30. I. 1910. svoju glavnu godišnju skupštinu. Akoprem je neprestana kiša spriječila mnogima dolazak na skupštinu, sakupi se tog dana na Livadama, što članova što nečlanova, ipak blizu 600 ljudi, koji su skupštinu prisustvovali. Posjetili su nas tom prilikom i naši zastupnici g. Flego i Sancin. Iza pozdrava predsjednika Iv. Nežića, odobrenja prošlogodišnjeg zapisnika, članjara i odobrenja obračuna za g. 1909. prešlo se na četvrtu točku dnevnoga reda: eventualije.

Ovdje troha spomenuti, da se u okolici Livada sada reguliraju potoci, koji se izlijevaju u Mirnu, i pošumljuje se neplodno zemljište. Narod je vanredno ogorčen radi postupka vladinih organa, kojima je povjereno pošumljenje brda botom (pinom). Neuki narod boji se, da će vlada privoiti ona zemljišta, koja se zasadjuju bordin a ovu — razumije se neopravdanu bojaznu — prouzročuju najviše oni, koji to pošumljenje provadjaju: ljudstvo strano, da ne smije više na pošumljenom zem-

ljištu ni komada drya odsjeći, pa niti nogom tamo stupiti, mjesto da bi se pametno i promišljeno a narodom postupalo, da se zadovolji i uvjeri, da mu se to zemljište neće nikada otići i da će od tog imali vremenom znatno korist. Moralo bi se pak pošumljivati samo neplodno zemljište, a ne vaditi želud (☉) iz zemlje, gdje su ga sami seljaci nasadili pred 20 godina i koji je već bio počeo rasti. Na skupštini protresivalo se ovo pitanje, te je na koncu primljena resolucija, koja se je odasla na c. k. namestništvo u Trst i kojom se najodlučnije protestira i osuđuje postupak vladinih organa, kojima je povjereno pošumljenje oprtaljskih Brda, i kojom se moli, da se odpošalje jedna komisija na lice mjesta, da se osvjedoči o gore navedenom, te se napokon moli, da se sadjenje hora (pina) zamjenjivakacijom, od koje će siromašni narod prije i više koristiti imati.

Zatim razlož g. Flego, kakova se nepravednost kazni učiniti seljaku uvedenjem novog poreza na vino i na koncu predlož, da se pošalje resolucija na c. k. ministarstvo, kojom se najodlučnije protestira protiv povišenju poreza na vino, te se moli, da se kod nas ustanovi bar onakav porez, kako se to namjerava za Dalmaciju učiniti. Ova je resolucija od svih prisutnih prihvaćena uz burno odobravanje. Na koncu je g. Ivan Sancin prisutnima razložio neka gospodarska pitanja, za našeg seljaka vrlo važna.

Pošto se iscrpio dnevni rad, predsjednik Iv. Nežić zaključio skupštinu, te se zahvali gg. zastupnicima i ostalim, koji nas tom prigodom posjetila.

Koparski kotar:

Vrh kod Buzeta. Nakon toliko svladanih zaprieka dadosmo se i mi na gradnju škole. Do sada bo g. župnik Vranić podučavao u privatnoj kući 25 godina, a kad je on bio umirovljen, 4 godine podučavao je u istoj neprikladnoj kući sadašnji župnik vlaš. g. Franjo Peršić. — Konačno sagradismo i rečenu školu. U novčanoj pak stisci obratismo se na ravnateljstvo naše plemenite Družbe te nam je ista priskoćila u pomoć sa 2000 kruna, na čemu joj budu ovim putem izrečena javna zahvala. Naš narod širom domovine nek se sjeti svakom prigodom naše mila Družbe sv. Cirila i Metoda. — Uz to smo dobili i dobrog učitelja u osobi g. Josipa Vivoda, koji se svojeki zauzeo za odgoj naše mladeži.

Iz Bresta, buzetoskog nam pišu: „Družba“ je poslala našoj podružnici hrabriu za sabiranje prinosu. Naš je vrijedni blagajnik njom pokušao sreću za prvi put na piru Grgura Hlaj-Frankina sa Marijom Mikac-Brtaljavom dne 2. februara t. g. te mu je dobro za našu priliku poslužila: sakupio je među svatovima te z a c k e r uke 200 kruna. Ta je svota bila odmah putem podružnice odpremljena „Družbi“. Podružnica hvali mladencima i ostalim darovateljima.

Spomenuti je vrijedno, da su ocl. napomenutih zaručnika odlučno zatražili od c. g. župnika, da mora biti vjenčanje njihove djece obavljeno kao do sada kod nas običaj to jest u hrvatskom jeziku, inače da će otići, ne žaleć truda, na vjenčanje onamo, gdje može biti hrvatski. — Spromni su bili naimo otići u budi koju župu na Kastavštini, gdje još nije našo svetinja tako progovljena, samo da pokužu, koliko njim je stalo do staroslavnog prava našeg naroda. Čast njim za to!

U Lanišću se je utopio u njevoj lokvlci dne 28. janara potkneštar Frano Drnjević, rodom Kastavac, čovjek dobre čudi i veo ma susretljiv. Od više se je vremena na njemu opazala uzrujanost, o čemu je bilo također ravnateljstvo pošte u Trstu obavješteno. Onog je kobnog jutra još odpromio poštu to ga zatim nestade, dok ga nisu našli mrtvog.

Razne primorske viesti.

Ne jednu — nego dvije rumunjske škole! U posljednjih brojevih osvrnuli smo se na najnoviji pokret tršćansko-istarskih Talijana za ustrojene rumunjske škole u Susnjevici. Pokret taj pokrenuo je opet poznati tršćanski mulikaša, židovski „Il Piccolo“, koji uživa i koji se obogaćuje od nemita, svadja, pripranka i sablaznih, koje sije, širi i po svoju i za sebe izrabljuje. Židov znade vrlo dobro, da čim bi među raznimni plemen i našli južnih krajevih nastao mir ili sporazumljenje, da bi morao svoju torbu suziti jer mu gšeft nebi više toliko nosio. Radi toga uka, draži i razpaljuje bezzramno i drzovito ljudske strasti samo da uzmogne on u mutnome lovit.

Njegovom vlastniku, poljskom židovu a danas predstavniku tobož talijanstva u Primorju, stalo je pogotovo za rumunjsku školu, koliko za lanjski snieg, ali on znade da će odatle korist za sebe crpiti, ako se među Slaveni i Talijani što veći jaz stvori. Odatlo njegovo poznavanje već davno pokopanoj pitanja rumunjske škole u Susnjevici. Njemu je poznato što su bile sve nekoje talijanske ugrijane glavo prije desetak i više godina poduzele za ustrojene rumunjske škole i kako su sve njihove splotke u tu svrhu i svi njihovi koraci kod raznih oblastih ostali bezuspješni. Sada se u njemu opet probudila želja za tom nesretnom školom — jer hoće da podžežo se laži zublju razdora između Hrvata i Talijana Istre. A to on čini kao glavni glasio i istarskih Talijana i u činu kad se tobož ide za tim da se stvori mir između obliju naroda u Istri. To čini da pače list, kojemu je odličnim suradnikom jedan od članova zemaljskog odbora u Poreču, koji vodi takodjer pregovore za narodnostno izmirenje u Istri. Koliko mogu biti pošteni i iskreni takovi pregovori, prepuštamo našim čitateljom neka sami sude. Ali vratimo se k nesretnoj školi. Kazali smo onomad, da talijanski nemirnjaci oko spomenutog lista traže ponovno ustrojene rumunjske škole u Susnjevici — pa bilo to i pomoću kraljevske rumunjske vlade. Nu jednomu od suradnika tog lista sunula je u pamet zadnjih dana misao, da bi valjalo ustrojiti u Istri bar dvie rumunjske škole, i to jednu u Susnjevici a drugu na Brdu, jer da su ta sela previše razdaleko i da sva djeca nebi mogla u jednu školu.

Dakle ne više jednu, nego dvie. B, pa zašto ne, ali bojimo se, da tih smućenjaka neće više zadovoljiti ni dvie, kad budu pročitali članak u večernjem izdanju istog lista od nedjelje poznatog njihovog pisca T. Benca. Ovaj nalmo dokazuje, da je našao na svojem putovanju u sjevernom dijelu Istre i to nesamo u Zejanah, nego i na Munah, u Jelovici, Lanišću, Brestu itd. rumunjsko ostanke i čisto latinsku krv. Čovjek se mora primiti za trbuh čitajući njegovo smušeno pripoviedanje o tom, kako je sa drugovi promatrao latinsko djevojke, koja su erpilo iz zdenca vodu ili kako je u Zejanah letimlje opazio na prozoru najljepšu latinsku krasoticu čitavog svijeta. Siromašna naša Zejanako, da ti znaš koliko bogatstvo krije tvoja priprosta domaća sukinja!

Za ova najnovija otkrića o sjedištu nazovi Rumunja ili najnovijih Latina, nije povjest do sada znala pak će valjati da se za njih pobrinu njihov prijatelj oko židovskog lista. Bog daj norem pameti!

Promaknut na čast doktora prava. Iz Beča nam javljaju, da je bio na tamošnjem sveučilištu promaknut na čast doktora prava mladi istarski Hrvat g. Stjepan Tomašić član akademickog društva „Zvonimir“ u Beču. Promaknuću prisustvovalo je mnogo članova „Zvonimira“. Čestitamo mladom doktoru — našem suzniljaku!

Tršćanski Talijani natukli c. kr. redarstvenoga komesara na plesu u korist

država „Lega Nazionale.“ Ovo društvo priredilo je po davnom običaju prošloga čedna ples u kazalištu „Politeama Rossotti“ na korist svoje blagajne. Redarstvenu oblast na tom plesu zastupao je c. kr. kancelist g. Lovišček. Za plesa pokazao se je u kazalištu na pozornici garibaldinski vojska sa talijanskom trobojnicom. Redarstveni činovnik hotio je zaplietiti tu trobojnicu ali je odmah na njega skočilo mnoštvo mladih ljudi, koji mu slomilo sablju, bacilo ga na tla gdje ga valjahu i konačno raztrgaše mu službeno odijelo. Činovnik je morao bolestan u krevet.

Ovakvo su postupali sa c. kr. činovnikom u službi dne 1. februara o. g. na plesu društva „Lega nazionale“ tršćanski Talijani, kojim je, kako se čini — sve dozvoljeno. Na zdravlje!

Židov — ostane Židov. U posljednjem smo broju priobćili oglas natječaja zemaljskoga odbora u Poreču na jedno mjesto računarskog vježbenika kod istog odbora. Od molitelja se zahtjeva medju ostalim i poznanje zemaljskih jezika. Taj oglas natječaja nosi podpis zemaljskog kapelana g. Dr. Rizzi-a — je dakle autentičan. Nu čujte kako ga je izvrno bezbitni tršćanski Židov, što se tiče poznavanja jezika. On kaže naime, da se traži od molitelja osim poznavanja zemaljskog jezika i također poznavanje jednog slavenskog dijalekta. Tršćanskomu čitavu u nije hrvatski ili slovenski jezik zemaljskim u Istri, gdje Hrvati i Slovenci tvore dvie trećine stanovništva. Pak još se bezbitnjak tuži na progona Židova u Rusiji! Ako su u Rusiji Židovi, kao što je on, tada je svaki progona proli njima preblando sredstvo.

Vjenčani se. U subotu vjenčala se gospodinja Marija Mandić, kei Dra. Frana Mandića, liečnika u Trstu s g. Dr. Vladimrom Pertot, ministrijalnim perovodjom u Beču. Čestitamo!

Pastirski list tršćansko-koparskoga biskupa. Po običaju izdao je tršćansko-koparski biskup preuzv. gosp. Dr. Nagl za predstojeću korizmu pastirski list, kojim se — kako čujemo — oprasta od svog svećenstva i svog stada. U svom oprosnom listu da napada biskup žestoko na najnoviji pokret u Istri protiv poznatog njegovoj naredbi. Sve to probudjemo — kako čujemo — jer naše uredništvo nedobiva od tadjih biskupa pastirskih listova, kako ih je dobivalo — i često listu prilagalo — od bivših domaćih biskupa. Hvala Bogu, da takovi biskupi odlaze, a narodi ostaju.

Današnjof cijeloj nakladi našega lista prilazemo kritikar tvrđke Anton Tomec, izvoz sukna u Hampolcu, te svraćamo pozornost naših čitalatelja na ovu česku tvrđku.

Br. 954.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj na mjesto računarskog vježbenika kod istarskog pokrajinskog zavoda za osiguranje životinja.

Natjecatelji imaju dokazati, da su svršili koju srednju školu ili drugu koju njoj jednak, da su austrijski državljani, priloživ također krstini list i svjedocbu o tjelesnom ustroju.

Prednost imat će pripadnici pokrajine, a medju njima opet oni, koji poznaju zemaljske jezike.

U amisu organičkog pravilnika vježbenik imat će služiti šest mjeseci na pokus, kroz koje doba imat će mjesečnu podporu od 60 kruna.

Iza kako bude postao definitivnim pristojat će mu pripomoć od 1000 kruna sa tri godišnja poviška od 200 kruna svaki. Izim eventualnih promaknuća na viša mjesta, kojih bi se kroz to doba ispravnila, može biti imenovan činovnikom preko broja u jedanaestom činov. razredu, poslije svršene trogodišnje službe na podpuno zadovoljstvo u najvišem stupnju pripomoći.

Da se doblje povišak pripomoći treba dokazati, da je položio s dobrim uspjehom

ispit iz računoslavlja i vcdjenja blagajna. Molbe imaju se podneti podpisanomu do 20. februara 1910.

Zemaljski Odbor za Istru
Poreč, dne 27. januara 1910.
Zemaljski poglavar: Dr. Rizzi. v. r.

Br. 189.

Raspis natječaja.

Usljed zaključka Obćinskog vijeća g. siječnja 1910. raspisuje se natječaj na drugo mjesto obćinskog liječnika u Komiži, uz godišnju plaću K 2400.— za obćinsku službu, pravom na mirovinu u smislu zakona od 28/1899 P. Z. L. Broj 8; 2000 kruna na godinu u imo nadoknade za privatnu kondotu, sve izplativo iz obćinske blagajne u jednake predplatne mjesečne obroke i suviše kruna 100.— koncem svake godine u ime odslete za liječnički instrumentarij.

Liječenje nepripadnika, stanujućih u obćini, ide na korist liječnika.

Za posjete van Komiže u razna selija do 1500 duša, liječnik primati će za bolesnike upisane u obćinskoj kondoti, taku glasovanu od obćinskog vijeća i određenu prama dalečini u sjednici 6. t. m. K tomu i prevozna sredstva sve na teret stranaka; dočim za bolesnike izvan obćinske kondote, imati će pravo liječnik da se naplati po običaju.

Natjecatelji podneti će svoje molbe na ovo Obćinsko Upraviteljstvo do 15. veljače 1910, podkripljene dokazima svog usposobljenja na univerzalnoj medicini, ovlaštenje na vršenje liječništva u zemljama zastupanim na Carevinskom vijeću i poznavanje hrvatskog jezika.

Od Obćinskog upraviteljstva
Komiža, 23. siječnja 1910.

Nadželnik Prisjednik
A. Martiniš E. Marinković

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjaka 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10.—, K 12.—, K 15.— i K 18.—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13.—, K 15.—, K 18.—, i K 21.—; jastuci, 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3.—, K 3.50, i K 4.—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4.50 i 5.50.

Izrađuju se i po posebnoj mjeri, strunjača na 3 dijela za 1 krevet po K 27.—, boje K 33.—. Razabilje franko pouzedeom od K 10.— napried. Zamjenju i vraćeno priznaže ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Česka.

Tko treba biolog platna, oxforda, kanafasa, zefira, kriseta, flanela itd. neka naradi u

Josip Běloun,
tkaonica,
Novy Hradek, Česka.

Samo dobra roba, solidna posluga.

40 metara lepih ostataka za K 16 franko pouzedeom.

Ako roba nebude po volji, možeto su nfrankirano poslati natrag.

Tvorničke cione.

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

Gospodari! Zelite li da Vaše blag. da ih sačuvate od svih kućnih bolesti, da Vam kravo da više i bolje mlička, da Vam se blago jala, redovito hr. probavlja, te da ga sačuvate od kašlja, plućnog katara, naducavanja, zapekline, glista itd. to upotrebljavajte samo

:: PRAH ZA BLAGO ::

pripravljen u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu pa ćete se osvjedočiti o korisnom djelovanju istoga.

Ciena jedne kutije 1 kruna.

Naputak o uporabi jest naznačen na svakoj kutiji.

Gospodari! Preporuča Vam se svima za domaće blago
MAZILo ZA BLAGO ILI FLUID

koje je najbolji liek za konje i volove za pojačanje i okriepjenje nogu, poslije teškog i napornog rada, to bolesti u kviših i plućih, kod sgrbenih žila, kod upale kopita itd. Izvrstno djeluje kod (prasaca) svinja, kad nemogu na nogami stati i kad se opaža slabost na blagu.

Ciena jedne boca 1 kruna 40 flora.

Dobiva se samo u ljekarni k svetom Ćirilu i Metodu u Pazinu (Istra). — Naručbe se obavljaju postanskim pouzedeom ili da se novac unaprad pošalje. Ista liekarna preporuča svoje bogato skladište svih drugih liekova.

NOVO!

NOVO!

HOTEL ELISABETTA

PULA, vla Arena br. 1.

Vis-à-vis Aren.

Vlastnik: Frane Barbulić

sasma nanovo i moderno uredjen, sa liepim i zračnim sobama, opremljenim sasma novim pokućtvom i posteljinom.

Sasma u blizini parobrodarske stanice, postaja tramvaja, blizu kolodvor.

Poslužba brza i točna, cene vrlo umjerene. — Ulaz sa ulice Arena br. 1 i sa restoracije piazza Ninfa br. 1; vlastništvo istog gospodara.

Preporuča se našem obćinstvu uz geslo: **SVOJ K SVOMU!**

OPĆINSKA ŠTEDIONICA

u BIOGRADU pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Baču, podjamčenjem cijelo kupne imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamaćuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i perez na kamatu uloga plaća sama štedionica.

Podjeljuje hipotekarne zajmove, eskomptira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Josip Blašković

PULA, ulica dola Valla br. 11, Telefon br. 21.

Veliko skladište kamenog ugljena prva vrsti za peći i štednjake, slakov (bukovog) ugljena i gorivog drva. — Roba se dostavlja u kuću besplatno. Preporuča svoju dobru robu. Cene umjerene.

Naručbe izvršuju se tačno i bezovlačno.

Za jesen i zimu

— preporuča tvrđka —

:: BOHINEC i drug ::

— ulica dello Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17 —
(iza crkve sv. Antona novoga)

svoje bogato skladište gotovih odieła za gospodu i djeobake, te razno novosti n konfekciji za dame i djevođice.

Solidna posluga. (Odieła po mjeri.) Cene vrlo nizke.

Nova trgovina!

Nova trgovina!